

Prof. MUDr. Ivan Erdelský, CSc. mim. prof. Katedra stomatológie.
Slovenská zdravotnícka univerzita, 833 03 Bratislava 37, Limbová ul. Č. 14.

POSUDOK POSUDZOVATEĽA

písomnej práce k dizertačnej skúške MUDr. Milana Tomku: „Působení kovů v dutine ústí“.

Dnešný technický rozvoj prináša so sebou množstvo nových materiálov. Platí to aj v oblasti moderného zubného lekárstva. V súvislosti s novými kovovými i nekovovými materiálmi vznikajú aj nové metódy skúmania vplyvu cudzorodých materiálov na ľudský organizmus s tým aj na ústnu dutinu. Zároveň sme svedkami aj nových pohľadov na choroby, ktoré boli dlhú dobu bez vysvetlenia a ich vznik sa prisudzoval rozličným vplyvom, ktorých existenciu sme iba matne predpokladali, ale nemohli sme ich dokázať. Napr. stressové a psychogénne vplyvy pri lichen ruber planus.

Predložená dizertačná práca Dr. Tomku je veľmi aktuálna. Prináša nový pohľad na slizničné zmeny v ústnej dutine. Nové pohľady na kovové materiály a ich možný vplyv na vznik bielych plôch. Toto platí zvlášť pre lichen ruber planus. Pojednáva práve o aktuálnej téme zubných ambulancií – aplikovať či neaplikovať amalgám do ústnej dutiny. Mám pred očami citát s učebnice prof. Bažanta z ktorej sme sa za štúdií učili konzervačnú stomatológiu: „Vynález amalgámu byl pro lidstvo dobrodiním“. Moderný pohľad na choroby a moderné diagnostické metódy dokazujú, že nie je to celkom tak. Dizertačná práca kandidáta toto práve dokazuje.

Práca je napísaná na 73 stranách textu, rozdelená desiatinným triedením na 7 kapitol /vrátane 107 citácií použitej domácej i zahraničnej literatúry ktorej vek nepresahuje rok 1985 /. Spôsob citácie zodpovedá norme ISO 690.

Prvá kapitola obsahuje súhrn súčasných poznatkov o biomateriáloch používaných v stomatológii a vyšetrovacích metódach a testoch vykonávaných pri ich využívaní.

Druhá kapitola obsahuje ciele, ktoré si kandidát vytýčil v experimentálnej časti. Hlavným cieľom práce bolo upresnenie diagnostických a liečebných metód u pacientov s bielymi plochami na sliznici ústnej dutiny. Konkrétne išlo o prejavy lichen ruber planus a inými lichenoidnými zmenami. Zaoberal sa pôsobením amalgámových výplní na sliznicu, meraním galvanických potenciálov a možnosťami alergického pôsobenia amalgámu. Sledoval ako sa zmenili lézie na sliznici po odstránení amalgámu.

V **experimentálnej časti** v ktorej použil správne postupy a metódy opisuje vyšetrenie úctyhodného počtu 484 pacientov v priebehu rokov 2009-2012, ktorí boli odoslaní s podozrením na intoleranciu dentálnych materiálov na jeho pracovisko Ústav klinickej a experimentálnej stomatológie 1. LF UK a VFN. Symptóm bielej plochy bol potvrdený u 80 pacientov v priemernom veku 57,7 / 27 – 82 rokov/. Najpočetnejšiu skupinu tvorili pacienti nad 40 rokov. U týchto pacientov boli odstránené amalgámové výplne ako suspektného vyvolávajúceho faktora. Z vyšetrení boli vykonané rozličné testy ako imunologický LTT-MELISSA-test, epikutánne testy na citlivosť na kontaktné alergény a meranie galvanických prúdov prístrojom ODONTOLOGIC 2000. Nechýbalo ani histologické vyšetrenie z excidovaných vzoriek sliznice. Všetky výsledky boli štatisticky spracované pomocou Fischerovho testu a metódou chi-kvadrátu.

Obsahom **4. kapitoly** je interpretácia dosiahnutých výsledkov. V skupine ošetrovaných pacientov /odstránením amalgámových výplní/ boli dosiahnuté signifikantné výsledky. 87% preukázalo úplné alebo čiastočné zlepšenie /z absolútného počtu 75 pacientov – 5 z 80 neabsolvovalo kontrolné vyšetrenia /. V skupine neošetrovaných pacientov sa zlepšilo 16%. Zaujímavé sú výsledky merania galvanických prúdov /ktoré sa rutinne vykonávajú v niektorých zubných ambulanciách/. Z celkového počtu 75 pacientov sa zistili zvýšené hodnoty len u 34 pacientov. Dôkazy získané spracovaním výsledkov splňujú kritériá evidence based medicine.

Práca je obohatená kvalitnými farebnými fotografiami a tabuľkami štatistického spracovania.

Záver:

Predložená dizertačná práca je vzorom pre kvalitné spracovanie témy. Je veľkou pomôckou nám-klinikom, ktorí sa musíme potýkať s pomerne vysokým počtom pacientov odoslaných z terénnych pracovísk za účelom konzultácie. Púhe konštatovanie, že ide o vplyv stressových faktorov /kto dnes nemá stress?/ nestačí. Odstránenie amalgámových výplní u postihnutých pacientov je jednou z možností pomoci pacientom. Zaujímavé sú postrehy autora, ktoré získal pri liečení pacientov od terénnych kolegov:

- 1.Nákladnosť ošetrenia odstránením amalgámu /na ktoré sa lekári odvolávajú/ je irelevantná. Aká drahá položka...
- 2.Že by nedostatočná erudícia? To je čo? Akú erudíciu treba k odstráneniu výplne.?

Otázka na autora:

V práci udáva 3 prípady malignity v mieste bielej plochy. Aký dôležitý kancerogénny faktor je fajčenie? Vyskytol sa abuzus tabakizmu v prípadoch SCC?

V závere oponentského posudku konštatujem, že dizertačná práca MUDr. Milana Tomku splňuje všetky kritériá úspešnej dizertačnej práce a odporúčam, aby po úspešnej obhajobe bol kandidátovi udelený titul PhD.

V Bratislave 28.8.2013.

Prof. MUDr. Ivan Erdelský, CSC.